

NATIONELLT
KUNSKAPSCENTRUM
OM KINA

Kinas påverkan på forskning och akademi i Sverige

Presentation på Webinarium "Ansvarsfull internationalisering med fokus på Kina, SUHF

2025-05-21

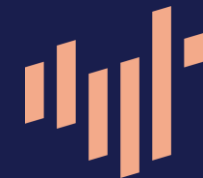
Enpartistaten Kina

- Kommunistpartiet (KKP) är överordnat staten
- KKP är en toppstyrd, leninistisk organisation med huvudmålet att säkra sitt fortsatta maktinnehav
- Partiet har slutgiltig kontroll över alla statliga organisationer
- Partiet kontrollerar universiteten och forskningen

KKP:s övergripande strategiska mål

- Omvärldsanalys: "Förändringar som inte setts på 100 år"
- Marxistiskt inspirerad historieskrivning där "imperialismen" är dödsdömd
- Kina ska röra sig mot världspolitikens centrum
- Huvudrivalen är USA
- Ett viktigt strategiskt mål är att splittra USA och Europa
- Förändra världspolitikens normer i en auktoritär riktning

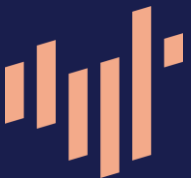
Kinas påverkansarbete

- Extremt mångfacetterat – några aspekter:
- Diasporapåverkan
- Transnationell repression
- Enhetsfrontsarbete
- Spioneri
- Påverkan på akademi

Enhetsfronten

- Ett arbetssätt – få krafter utanför partiet att arbeta för partiet
- En organisation – en del av Kommunistpartiet
- Ett nätverk – KKP-vänliga organisationer runt om i världen
- Högsta organet i Kina: "Kinesiska folkets politiskt rådgivande konferens"
- Enhetsfronten har tagit över diasporaarbetet under Xi Jinping
- "Fristående organisationer"
- Koopterar och neutraliserar regimmotstånd i utlandet
- Svensk diasporamedia = Enhetsfrontsmedia

Kinas forskningspolitik och påverkan på akademien: Upplägg

- Kinas forskningspolitik och strategiska mål, Partiets relation till akademien, Metoder och syften med påverkan
- Fallstudie: "Forskning med förbehåll: auktoritär påverkan i svensk-kinesiska forskningsrelationer"

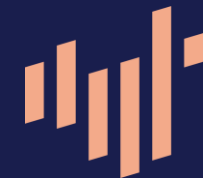
Partiet, universiteten och akademisk frihet

- Partiet kontrollerar universiteten: partikommitte med partisekretare högt i hierarkin
- Akademisk frihet garanterad på pappret i Kinas högskolelag från 1998
- Vissa formella reformer för att öka oberoendet under 1990-talet och
- I praktiken har den akademiska friheten endast ökat i mindre grad (om något)
- Tecken på att den akademiska friheten och oberoendet är på tillbakagång (ihopslagning av partikommiteer och rektors kontor på flera stora universitet 2024).

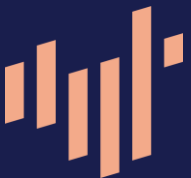
Kinas forskningspolitik och mål

- Kina har som mål att bli en världsledande vetenskaplig stormakt 2035
- Made in China 2025: stärka sin position inom tio strategiska områden (tex Flyg och rymdteknik, energibesparande fordon, robotteknik)
- Mål för 2035: tex generativ AI, nästa generations informationsteknik (halvledare, kvantteknik), bioteknik
- Politiskt viktigt: "nya produktionskrafter"

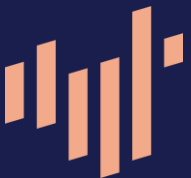
Hur uppnår man dessa mål?

- Kraftigt ökade satsningar på forskning och utveckling (96 procent av USA:s utgifter 2023 (OECD))
- Långsiktiga satsningar på fonder för teknikutveckling och ökning av utbildningsbudget
- Talangprogram för att locka forskare till Kina (i praktiken främst forskare med kinesisk bakgrund)

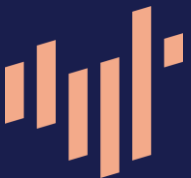
Kinas otillbörliga påverkan på forskning utomlands

- Tillskansa sig teknik och kunskap (spioneri)
- Neutralisera regimkritik (ofta som en del av diasporapåverkan), sprida positiva narrativ om Kina
- Metoder: kooptering, repression,
- Möjliga aktörer: Kinesiska säkerhetstjänsten (MSS), (Folkets befrielsearmé), organisationer med kopplingar till KKP (genom enhetsfrontsarbete)

Fallstudie: Auktoritär påverkan i svensk-kinesiska forskningsrelationer

- **Forskningsprojekt:** fokus på auktoritär påverkan i svensk-kinesiska forskningsrelationer
- Tidigare litteratur visar på relativt omfattande påverkansarbete mot studenter med kinesisk bakgrund + forskare (ofta med kinesisk bakgrund)
- Repression + kooptering (morot och piska)
- "Kylningseffekt": relativt liten repression – stor påverkan?
- Repression kan även förekomma direkt från kinesiska representanter (tex ambassader) eller nationalistisk diaspora

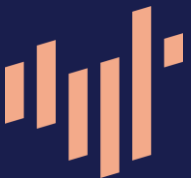
Fallstudie: Auktoritär påverkan i svensk-kinesiska forskningsrelationer

- Primärdata: fokus på 2 grupper 1) forskare som samarbetat med Kina i form av sampublikationer 2) Kinavetare
- 2 Enkätstudier + 16 semistrukturerade intervjuer

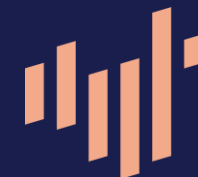
Exempel på auktoritär påverkan från sekundärdata

- Forskare som frågats ut av kinesiska myndigheter
- Förekomst av att forskare eller studenters familj eller vänner i Kina blivit utfrågade av kinesiska myndigheter
- Forskare som fått riktlinjer av politiska skäl för undervisning eller föreläsningar (i Kina)
- Vissa fall av kortare frihetsberövande av utländska forskare (i Kina)
- Koopteringsförsök i form av erbjudande om ersättning för att skriva positivt om Kina
- Koptering från kinesiska myndigheter genom att erbjuda betalda resor och/eller konferenser
- Sekundärdata visar att Kina rekryterar studenter/forskare (genom repression/koptering) för underrättelseinhämtning i andra länder, förmodligen även i Sverige

Möjliga lärdomar

- Utifrån sekundärstudie kan man utgå från att kinesiska myndigheter övervakar kinesiska studenter i Sverige noggrant.
- Risk för "kylningseffekt" vilket i längden kan påverka akademisk frihet och yttrandefrihet för denna grupp
- Primärdata tyder på att auktoritär påverkan mot tematiska specialister utan kinesisk bakgrund är låg
- Samtidigt bör lärosäten vara medvetna om risk för "kooptering" även mot denna grupp
- Vi vet fortfarande för lite om i vilken grad forskare med kinesisk bakgrund utsätts för påverkansförsök, men bör utgå från att det förekommer även i Sverige
- Enskilda forskare och institutioner särskilt inom Kinaforskning, kan drabbas hårdare av repression och lärosäten kan utveckla strategier för att hantera dylika situationer

Tack för att ni lyssnade!

Alexis.von.Sydow@ui.se

Erik.mo.welin@ui.se

